

Список використаних джерел

1. Ладика О.В., Ярема О.Б. Інтернет-шахрайство: вчимося розрізняти. Збірник тез доповідей V Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції: «Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання: досвід, тенденції, перспективи» (30 квітня 2020 р.). Тернопіль. 2020. С 124-127.
2. Практичний посібник з медіаграмотності для мультиплікаторів / За загал. ред. В. Ф. Іванова. Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2019. 100 с.
3. Jolls, T., Wilson, C. The Core Concepts: Fundamental to Media Literacy Yesterday, Today and Tomorrow. *Journal of Media Literacy Education* 6(2), 2014. P. 68-78. URL: <https://digitalcommons.uri.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1156&context=jmle> (дата звернення 10.10.2021).
4. Media Literacy Fundamentals. URL: <https://mediasmarts.ca/digital-media-literacy/general-information/digital-media-literacy-fundamentals/media-literacy-fundamentals> (дата звернення 10.10.2021).
5. Potter, W.J. Media Literacy. SAGE Publishing, 504 p. URL: <https://pdfcoffee.com/media-literacy-by-w-james-potter-pdf-free.html> (дата звернення 10.10.2021).

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ СУЧАСНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Олексюк Василь Петрович

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри інформатики та методики її навчання,
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка,
oleksyuk@fizmat.tnpu.edu.ua

Впродовж останніх десятиліть відбувається зміна традиційних освітніх парадигм, зокрема їх трансформація з урахуванням цифрової трансформації суспільства. Ці процеси вимагають створення нових та модифікацію існуючих методичних систем навчання учнів та підготовки майбутніх фахівців. За таких умов заклади вищої освіти мають перетворитися на технологічні центри, у яких цифрові технології є чинником інтенсифікації навчально-пізнавальної та науково-дослідницької діяльності.

Загалом під цифровою трансформацією розуміють процес насичення простору освітнього закладу засобами ІКТ. Наслідком такого процесу є інтегральна взаємодія віртуальних та фізичних складників освітнього простору.

Виділимо деякі фактори, які є визначальними щодо цифрових змін у закладах освіти.

Конкурентоспроможність. З огляду на глобалізацію ринку боротьба за студента відбуватиметься вже не в межах одного регіону чи країни, а на міжнародному рівні, а також серед платформ неформальної освіти, зокрема масових відкритих онлайн курсів, що також створює конкуренцію «класичній» вищій освіті. У відповідь на це університети все частіше надають відкритий доступ до кращих зразків своїх електронних курсів.

Цифрове покоління. Згідно теорії поколінь, сучасні абітурієнти, мають дещо інший тип мислення, зокрема вони демонструють схильність до інтенсивного застосування ІТ-технологій не тільки в професійній галузі, а й у повсякденному житті, для соціалізації та комунікації. Цифрова трансформація у поєднанні з цифровою медіаграмотністю змінюють стиль світосприйняття та сприяють більш інтенсивній участі студентів у суспільних та демократичних процесах.

Оптимізація ресурсів. Збільшення ефективності взаємодії підрозділів, управління ними з метою налагодження ефективної роботи на рівні усього освітнього закладу є необхідною вимогою часу для проведення всіх інноваційних та культурних перетворень, які відбуватимуться в університетах при переході на нову освітню модель. Наприклад, міграція ІТ-інфраструктури на хмарні платформи вже сьогодні не лише забезпечує зручний, повсюдний доступ до обчислювальних ресурсів, а й дозволяє більш ефективно та збалансовано використовувати їх можливості.

Серед переваг цифрової трансформації освіти фундаментальним є сприяння розвитку особистості майбутнього фахівця [0]. За цих умов особливого значення набувають проблеми інтеграції цифрових засобів навчання в університеті [0]. Такі завдання покладаються на працівників з лідерськими якостями, як стосовно управління, так і стосовно технічно-методичної підготовки. Проте досить часто неформальні ІТ-лідери більш ефективно застосовують інноваційні практики та створюють цифрові освітні середовища. Проте вони не завжди беруть на себе відповідальність за управління складною та постійно мінливою технологічною .

Поряд із зазначеними перевагами цифрова трансформація має і негативні наслідки. Серед них виділяють проблеми кібербезпеки, цифрової нерівності, можливу втрату робочих місць через автоматизацію деяких виробничих процесів освітнього закладу, зменшення ролі викладача та як наслідок відчуття занепокоєння чи навіть тривоги у персоналу та професорсько-викладацького складу.

Загалом у процесах цифрової трансформації виділяють чотири виміри [1]:

Технічний. Він пов'язаний із впровадженням цифрових засобів як основних об'єктів трансформації університету. Сьогодні такими засобами є хмарні та туманні обчислення, інтернет-речей, великі дані, штучний інтелект, технології доповненої і віртуальної реальності тощо.

Операційно-діяльнісний. Оскільки впровадження цифрових технологій не обов'язково має наслідком ініціювання процесів розвитку, то це почасти призводить до зворотнього ефекту – студенти ставлять під сумнів не лише рутинні, на їх погляд, навчальні операції, а й навіть соціальні та культурні орієнтації.

Компетентнісний. Цифрові технології, як і будь-які засоби навчання ставлять вимоги щодо попередньої підготовки здобувачів освіти. У цьому контексті важливими є звернення до вітчизняних та міжнародних моделей цифрових та ІК-компетентностей (DigComp, Jisc Frameworks).

Управлінський. Цифрові технології також є інструментами для спільної діяльності, консультування та прийняття рішень. Відповідно вони можуть мати вплив на напрямок цифрової трансформації освітніх закладів.

Автори [2] пропонують свою модель для визначення цифрової «зрілості» освітнього закладу. Вона містить такі критерії:

Обладнання та технології. Передбачає якнайповніше обладнання цифровими пристроями, використання легального програмного забезпечення, розгортання

сучасної ІТ-інфраструктури для отримання однорідного та стандартизованого технологічного ландшафту.

Стратегія та лідерство. Вимагають розробки та реалізації цифрової стратегії провадження освітньої діяльності. Такі завдання мають виконувати досвідчені менеджери, здатні аналізувати нові інформаційні технології та розуміти пріоритети та можливості цифрової трансформації.

Організація. Оцінює достатність фінансових ресурсів для забезпечення технічної та методичної підтримки (відповідно до локальної та аутсорсингової моделей), можливість здійснення ефективних закупівель та обслуговування ІТ-інфраструктури.

Співробітники. Розглядає компетентних професіоналів як основний ресурс для впровадження завдань цифрової трансформації. Показниками критерію є високий рівень ІК-компетентностей щодо ефективного та автономного використання пристроїв та послуг, відповідального ставлення до своїх обов'язків, готовності до подальшого навчання.

Культура. Передбачає відкритість працівників до нових технологій та змін. Складниками цього критерію є відкрите спілкування, взаємопідтримка.

Сучасні студенти отримують значно більше можливостей у високотехнологічних середовищах. На нашу думку, теоретично обґрунтоване, технічно та методично верифіковане застосування цифрових технологій у сучасному університеті забезпечить розвиток умінь студентів самостійного навчання; формування умінь швидко адаптуватися до змінних умов провадження професійної діяльності, посилення мотивації до самоосвіти та саморозвитку; створення умов для співпраці та інтерактивності; побудову індивідуальних освітніх траєкторій.

Список використаних джерел

1. Карабін О. Особливості сучасного стану інформаційного середовища в вищих навчальних закладах. URL: <https://ps.journal.kspu.edu/index.php/ps/article/download/2109/1919> (Дата звернення 01.11.2021).
2. Олексюк В. Деякі аспекти інтеграції веб-сервісів вищого навчального закладу. URL: http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/98/1/Oleksyk_Gabrusev.pdf (Дата звернення 01.11.2021).
3. Ifenthaler D., Hofhues S., Egloffstein M., Helbig C. Digital Transformation of Learning Organizations. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-030-55878-9_14 (Дата звернення 02.11.2021).
4. Egloffstein M., Ifenthaler D. Tracing Digital Transformation in Educational Organizations: From Individual to Organizational Perspectives. URL: http://dx.doi.org/10.1007/978-3-030-55878-9_3 (Дата звернення 02.11.2021).